Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2863

Vragen van de leden **Armut** en **Hamstra** (beiden CDA) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de uitzending van Argos «Kleuter zonder klas»* (ingezonden 15 juli 2026).

Antwoord van Staatssecretaris **Tielen** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 31 augustus 2026).

Vraag 1
Bent u bekend met de uitzending van Argos *«Kleuter zonder klas»*?[1] Zo ja, hoe beoordeelt u de daarin geschetste problematiek?

Antwoord 1
Ja, ik herken de daarin geschetste problematiek en laat hier daarom extra onderzoek naar doen.

Vraag 2
Klopt het dat het aantal kinderen dat aangewezen is op het speciaal onderwijs en dat thuiszit, de afgelopen jaren is toegenomen? Zo ja, welke oorzaken liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord 2
Het aantal kinderen dat aangewezen is op het (voortgezet) speciaal onderwijs[2] en (langdurig) niet naar school gaat[3] is de afgelopen jaren toegenomen. In schooljaar 2017–2018 waren er 414 leerlingen met absoluut verzuim waarbij het laatst genoten onderwijs het (voortgezet) speciaal onderwijs was, in schooljaar 2024–2025 waren dit 790 leerlingen. Daarnaast waren in schooljaar 2017–2018 244 leerlingen langdurig ongeoorloofd afwezig en is dit aantal in schooljaar 2024–2025 gestegen naar 417 leerlingen. De stijging van het aantal kinderen die langdurig geen onderwijs volgen kent vaak complexe en uiteenlopende oorzaken. In de praktijk spelen vaak meerdere oorzaken een rol en is er sprake van een wisselwerking tussen factoren en multiproblema-

[1] Argos, d.d. 5 juli 2026, https://argos.vpro.nl/artikelen/steeds-vaker-kleuters-thuis-zonder-school
[2] Dit antwoord omvat ook aantallen uit het voortgezet speciaal onderwijs, omdat in de Leerplichttelling geen onderscheid wordt gemaakt tussen het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.
[3] Op basis van absoluut verzuim – het aantal kinderen en jongeren dat leer- of kwalificatieplichtig is maar geen schoolinschrijving heeft – en ongeoorloofd verzuim: het aantal ingeschreven leerlingen dat meer dan vier weken ongeoorloofd afwezig is.

ah-tk-20252026-2863
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

tiek. In onderzoek worden de volgende factoren genoemd: i. individuele (kindgebonden) factoren, zoals faalangst of chronische vermoeidheid, ii. factoren in de directe omgeving van het kind, zoals een conflictueuze echtscheiding of financiële problemen, iii. factoren in het schoolsysteem, zoals pesten, uitsluiting en een onveilig schoolklimaat of iv. externe factoren, zoals nieuwkomers of administratieve ruis[4].

Vraag 3
Kunt u voor de jaren 2024 en 2025 aangeven hoeveel kinderen onderwijs volgden in het speciaal onderwijs en hoeveel kinderen gedurende die jaren thuiszaten?

Antwoord 3

Aantal ingeschreven leerlingen	2024	2025
SO	30.228	30.517
VSO	38.553	38.728

(V)SO	17–18	18–19	19–20	20–21	21–22	22–23	23–24	24–25
Aantal absoluut verzuim[1]	414	524	574	552	454	673	690	790
Aantal langdurig relatief verzuim[2]	244	503	253	293	272	311	375	417

[1] Van absoluut verzuim is sprake als kinderen en jongeren die leer- of kwalificatieplichtig zijn geen schoolinschrijving hebben.
[2] Van langdurig relatief verzuim is sprake als ingeschreven leerlingen meer dan vier weken ongeoorloofd afwezig zijn.

Vraag 4
Hoeveel kleuters staan momenteel op een wachtlijst voor plaatsing in het speciaal onderwijs?

Antwoord 4
We hebben geen cijfers van het aantal kleuters dat op een wachtlijst staat om (direct) geplaatst te worden in het speciaal onderwijs (so).

Vraag 5
Klopt het dat een toenemend aantal kleuters niet start in het regulier basisonderwijs, omdat zij worden geweigerd of direct worden doorverwezen naar het speciaal onderwijs?

Antwoord 5
Hier zijn geen duidelijke cijfers van. Eind 2026 wordt u geïnformeerd over de onderzoeksresultaten van het onderzoek dat nu wordt gedaan naar de directe instroom van kleuters in het speciaal onderwijs. Verder vind ik het belangrijk om te noemen dat het bij voorbaat weigeren van kleuters in het regulier onderwijs ongewenst is.

Vraag 6
Is het basisscholen toegestaan om uitsluitingsgronden te hanteren voordat zij hebben onderzocht of een passende onderwijsplek kan worden geboden? Zo nee, welke mogelijkheden hebben ouders wanneer hiervan toch sprake is?

Antwoord 6
Een basisschool kan een kind weigeren wanneer de school vol is, de ouders aangeven niet achter de godsdienst of levensbeschouwing van de school staan, het kind nog niet zindelijk is of als er in de gemeente afspraken zijn over de verdeling van kinderen over scholen. Een basisschool mag een kind niet weigeren wanneer het kind extra ondersteuning of hulp nodig heeft. Als de school de ondersteuning zelf niet kan bieden moet de school het kind een zo passend mogelijke plek op een andere school aanbieden. Wanneer ouders het niet eens zijn met de beslissing van een school om een kind te weigeren

[4] Roelofs, M. e.a., Beter zicht op verzuim, Nijmegen: KBA Nijmegen, 2025.

kunnen zij binnen 6 weken nadat de school schriftelijk heeft laten weten dat er geen plek is voor het kind via brief of e-mail bezwaar maken. De school moet dan binnen vier weken op het bezwaar reageren. Als school en ouders het oneens blijven kunnen zij naar de rechter[5].

Vraag 7
Is bekend hoe groot de groep kinderen is die zich aanmeldt bij een basisschool, maar al vóór aanvang van het onderzoek naar een passende plaatsing wordt afgewezen?

Antwoord 7
Nee, het is niet bekend hoe groot deze groep kinderen is.

Vraag 8
Kunt u toelichten hoe de zorgplicht, mede in het licht van de in de uitzending geschetste situaties, dient te worden ingevuld?

Antwoord 8
Met de zorgplicht passend onderwijs zijn schoolbesturen verplicht om kinderen en jongeren een passende plek in het onderwijs te bieden. Bij aanmelding van een leerling moet de school onderzoeken of zij de leerling de benodigde ondersteuning kan bieden. Als dit niet het geval is, dan is de school verplicht om een passende plek op een andere school te zoeken voor de leerling. Dit kan met hulp van het samenwerkingsverband passend onderwijs, dat een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen moet realiseren. In de tussentijd moet de school zo passend mogelijk onderwijs bieden aan de leerling.

Vraag 9
Bent u van oordeel dat de zorgplicht in het door Argos aangehaalde voorbeeld op juiste wijze is nageleefd? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 9
Helaas komt het in de praktijk voor dat scholen de zorgplicht niet goed naleven, bijvoorbeeld door niet goed te onderzoeken of de school de benodigde ondersteuning aan de leerling kan bieden of door de aanmelding van een leerling niet in behandeling te nemen en leerlingen direct weg te sturen. Dergelijke voorbeelden zijn te zien in de uitzending van Argos. Dit is zeer onwenselijk. De zorgplicht is er niet voor niets, maar om bij te dragen aan goed onderwijs voor ieder kind moeten scholen de zorgplicht wel naleven. Daarom neem ik maatregelen om de zorgplicht aan te scherpen, zoals toegelicht in mijn brief van 20 mei 2026[6].

Vraag 10
Wordt in het onderzoek naar de groei van het gespecialiseerd onderwijs ook gekeken naar het bestaan van een mogelijke onderliggende ontwikkeling of zogenoemde «onderstroom» en de oorzaken daarvan?

Antwoord 10
Ja, in het onderzoek wordt ook gekeken naar de directe instroom van kleuters in het speciaal onderwijs (so).

Vraag 11
Wanneer verwacht u de resultaten van dit onderzoek met de Kamer te kunnen delen?

Antwoord 11
Ik verwacht deze resultaten in eind 2026 met uw Kamer te delen. zonderschool

---

[5] https://www.rijksoverheid.nl/vraag-en-antwoord/basisonderwijs/mag-een-basisschool-mijn-kind-weigeren

[6] Vergaderjaar 2025–2026, 31 497, nr. 513